insanlığın hizmetinde
80 yıl
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
2 Mayıs 1920 - 2000

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Verem Savaşı Daire Başkanlığı

Sayı : B100VSD0000071-Kasa/ 833
Konu : Soru örengesinin cevabı

ANKARA
26 NİSAN 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 03.04.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-9710 sayılı yazıları.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mustafa Niyazi YANMAZ tarafından ülkemizde tüberküloz hastalığına karşı alınan tedbirlerle ile alakalı olarak verilen yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Doç.Dr. Osman DURMUŞ
Sağlık Bakanı

EKLER:
Ek-1 Önerge cevabı (2 ad.)

7/3916 408

Şanlıufra Milletvekili Mustafa Niyazi YANMAZ'ın "Ülkemizde Tüberküloz Hastalığına Karşı Alınan Tedbirler" ile ilişkin yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORULAR:

Son günlerde iyice ağırlaşan ekonomik koşullar, vatandaşımızın eğitim, beslenme, tedavi gibi temel hak ve hürriyetlerini de ellerinden almıştır.

Özellikle hijyen ve beslenme ile doğrudan alakalı olan ve dünyada tarihin karanlıklarına gömülen, ülkemizde **İnce Hastalık** olarak anılan tüberküloz hastalığı maalesef tekrar toplumumuzu tehdit etmeye başlamıştır.

Soru 1: Ülkemizde yıllara göre tespit edilen verem vakalarının istatistiki durumu nedir?

Soru 2: Verem Savaş Dispanserlerinin mevcut yapısı tüberkülozu önlemek için yeterlimidir? Değilse ne gibi tedbirler alınmaktadır?

Soru 3: Yıllardır süre gelen ihmallerle bir çok ilaca dirençli hale gelmiş verem hastalığının önüne geçmek için Bakanlığımız ne gibi çalışmalar yapmaktadır?

CEVAPLAR:

Cevap 1: Ülkemizde verem insidansı 1962 yılında yüzbinde 111 iken, 1999 yılında yüzbinde 27'dir. Hedefimiz gelişmiş ülkelerde olduğu gibi verem insidansını yüzbinde 10'un altına indirmektir.

1945 yılında mortalite yüzbinde 262 iken, 1997 yılında yüzbinde 1.8 olmuştur. İnsidans ve mortaliteye ait veriler ekte verilmiştir.

Cevap 2: Bugün verem savaşı hizmetleri tüm bölgemize dağılmış 271 verem savaşı dispanseri, 23 tanesi Sağlık Bakanlığı'na ait, 30 göğüs hastalıkları hastanesi, 11 verem pavyonu, 21 bölge tüberküloz laboratuarı ve 11 gezici verem savaşı grubu tarafından ücretsiz olarak yürütülmektedir.

Verem savaşı dispanserleri sayı ve dağılım olarak uygun olup, hizmet kalitesinin yükseltilmesi için lojistik eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. (laboratuar, teknik malzemeler ve personelin eğitimi, ...)

Laboratuar ağının modernize edilmesi için 2 yıldır devam eden yatırım çalışmaları (alt yapının yenilenmesi, yeni cihazlar alınması) ve personelin eğitim çalışmaları devam etmektedir. Böylece belirlenmiş uluslararası standartlara uygun bir laboratuar zincirinin işletilmesi 2001 yılında gerçekleştirilecektir..

Verem savaşı hizmetlerinin daha verimli olması için verem savaşı dispanserlerinde çalışan personelin hizmetiçi eğitim alması gereklidir. Hizmet içi eğitimler; teşhis, tedavi ve takipdeki hataları azaltmaktadır. 2000 yılı içinde 21 röntgen teknisyeni, 6 laboratuar teknisyeni, 34 hemşire, 33 doktor hizmet içi eğitime alınmıştır.

Verem (BCG) aşı çalışmaları gezici gruplar, verem savaş dispanserleri ve Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (sağlık ocakları) ile ortaklaşa yapılmaktadır.

Cevap 3: Günümüzde 1. amacımız, bulunan hastaların hatasız tedavilerinin temini olmalıdır. Yeni hastaların bulunmasına yönelik çalışmalar ise ancak 2. Sırada yer almalıdır.

Ülkemizdeki nüfusun hızla artması ve iç göçler, hasta takibinin zorlaştırmakta ve hastalarımızın tedavilerini erken kesmeleri nedeniyle ilaçlara dirençli hasta sayıları artmaktadır.

Bakanlığımız bu hastalar için gerekli olan (1 trilyon TL maliyetli) ilaçları ihale yoluyla satın almış olup, mevcut hastalarımızın iki aşamalı olarak (önce göğüs hastalıkları hastanelerinde yatırılarak, sonra ayaktan ilaç kullanımı şeklinde) tedavi programı uygulanmaktadır.

Bakanlığımız bu sorunların üzerine giderek, uyguladığımız Tüberküloz Kontrol Programını destekleyecek bazı uygulamaları hayata geçirmektedir.Bunları şöyle sıralayabiliriz:

*Yeni hastaların tedavilerinin başarı ile sonuçlandırılabilmesi için "Direkt Gözlem Altında Tedavi Projesi"nin başlatılması. Bu şekilde dirençli vakaların gelişmesi engellenecektir.

*Tüberküloz laboratuarlarının yeni cihazlarla donanmalarının tamamlanması ve hizmet kalitesini arttırılması. Bu çalışmaya 1999 yılında başlanmış olup, 2001 yılında tamamlanacaktır.

*Göğüs hastalıkları hastaneleri ve verem savaşı dispanserlerinin binalarının fiziki yapı ve teknoloji eksikliklerinin giderilmesi.

*Tüberkülozun yaygın olduğu bölgelerde (Marmara Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) "Ulusal Tüberküloz Kontrol Programı"nı destekleyecek ilave önlemler.

Verem savaşı görüldüğü gibi zor, masraflı ve geniş kitleleri içine alan bir mücadeledir. Bunun başarılması da Bakanlığımız koordinatörlüğünde işbirliği içinde çalışılması ve halkımızın bilincli desteği ile gerçekleşebilecektir.

YILLARA GÖRE VEREM ÖLÜMLERI

YILLAR	YIL ORTASI NUFUS	ÖLUM SAYISI	MORTALITE (YUZBINDE)	ÖLÜM NEDENLER ARASINDAKİ SIRASI
1945	2.084.000	5462	262	-
1950	3.106.000	5336	204	-
1960	9.772.000	4855	55	-
1970	13.711.000	2770	20	-
1980	19.517.000	1712	8.8	8
1990	32.971.200	1052	3.2	17
1991	34.113.900	933	2.8	17
1992	35.288.000	881	2.5	20
1993	36.502.000	901	2.5	19
1994	37.472.000	1007	2.7	18
1995	38.406.000	890	2.3	21
1996	39.714.000	768	1.9	21
1997	40.438.000	726	1.8	21

KAYNAK:VEREM SAVAŞI DAİRE BAŞKANLIGI

not: -1945 yili 25 İl merkezİnİ kapsar

-1950 yili yalniz tüm İl merkezİnİ kapsar

-1960 yili ve sonralari tüm İl ve İlçe merkezlerİnİ kapsar

7/3916 -7-
411

YILLARA GÖRE VEREMLİ HASTA SAYISI VE VEREM İNSİDANSI

YILLAR	TOPLAM VEREMLİ SAYISI	BULUNAN YENİ VEREMLİ SAYISI	VEREM İNSİDANSI (Yüzbinde)
1960	37.998	8.772	31.88
1961	40.972	15.292	54.16
1962	56.239	32.175	111.20
1963	83.676	52.595	177.35
1964	101.007	47.699	156.93
1965	131.674	53.851	172.87
1966	151.533	56.287	176.26
1967	165.106	54.850	167.48
1968	158.551	55.806	166.16
1969	146.123	52.009	151.00
1970	153.565	44.694	126.53
1971	149.145	39.015	107.73
1972	123.256	36.171	97.41
1973	73.163	32.786	86.11
1974	49.146	22.033	56.44
1975	43.152	20.315	50.68
1976	43.749	21.448	52.42
1977	39.705	20.058	48.02
1978	38.598	21.533	50.49
1979	38.257	21.959	50.44
1980	38.121	23.210	52.23
1981	40.750	25.232	55.40
1982	42.144	26.457	56.66
1983	46.168	28.634	59.82
1984	36.270	27.530	56.10
1985	35.955	30.960	61.54
1986	36.043	31.030	60.19
1987	35.749	30.779	58.24
1988	31.752	27.881	51.47
1989	28.785	26.669	48.60
1990	27.426	24.941	44.00
1991	27.814	25.166	43.90
1992	26.131	25.455	42.95
1993	26.034	23.601	39.40
1994	23.349	23.639	38.63
1995	21.992	22.127	35.48
1996	19.325	21.569	33.8
1997	19.464	20.583	31.5
1998	23.913	20.222	30.3
1999	19.531	18.418	27.0

1973 Yılında tüm dispanserlerde uzman hekimlerce hasta dosyalarının taranması sonucu toplam veremli sayısı önemli oranda azalmıştır.

TOPLAM VEREMLİ SAYISI HESAPLAMA YÖNTEMİ:
Geçen yıldan devreden tedavideki veremli hasta + yıl içinde yeni bulunan hasta + eskilerden dönen (Nüks,reaktivasyon,naklen gelen,akibeti meçhulden dönen ve hastaneden dönen)
yıl içinde ayrılanlar (İlaçsız kontrole alınanlar,başka yerde tedavi görenler,baştan inaktif olanlar,başka hastalık teşhisi,hastaneye yatan,naklen giden,akibeti meçhul ve işbirligi yapmayanlar ile vefat)

KAYNAK: VEREM SAVAŞI DAİRE BAŞKANLIĞI